

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. (Μονάδες 15)

Ο βασικός στόχος των δράσεων είναι κυρίως να αποτρέψουν γονείς και εκπαιδευτικούς από το να χρησιμοποιούν τη σωματική τιμωρία και τη βία ως μέσο διαπαιδαγώγησης και οριοθέτησης της συμπεριφοράς των παιδιών και να ευαισθητοποιήσουν τα ίδια τα παιδιά ενάντια στη χρήση βίας ως μέσο επιβολής, ώστε να μην την αναπαράγουν, αλλά να αντιδρούν σ' αυτήν.

A2. (Μονάδες 10)

1^η παράγραφος: «Από τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών χωρίς βία σε μια κοινωνία χωρίς βία»: Τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται, για να δηλωθεί από τον συντάκτη ο τίτλος του θέματος συζήτησης για το στρογγυλό τραπέζι που αναφέρεται στις δράσεις.

4^η παράγραφος: (ν. 3500/06, άρθρο 4): η παρένθεση αποτελεί διευκρίνιση του νόμου που απαγορεύει τη βία στα παιδιά και λειτουργεί ως απαραίτητο συμπλήρωμα της προηγούμενης φράσης «ρητή νομοθετική απαγόρευση», για όποιον επιθυμεί να ανατρέξει στον νόμο.

A3. (Μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο (ομιλία) λαμβάνουμε υπόψη:

δομή: απαιτείται ανάλογη προσφώνηση και αποφώνηση π.χ. Αξιότιμε κ. Δήμαρχε, αξιότιμοι παρευρισκόμενοι, Κυρίες και κύριοι . . . / Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ύφος: σοβαρό, επίσημο, επειδή πρόκειται για εκδήλωση του Δημάρχου και την παρακολουθούν και φορείς εξουσίας.

γλώσσα: αναφορική λειτουργία, γ' ενικό πρόσωπο, χρήση α' πληθυντικού προσώπου.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

α) Προβλήματα εφήβων που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία:

- Ελλιπής αυτοεκτίμηση / αποστασιοποίηση από παρέες και σχολικές εκδηλώσεις / μειωμένη σχολική επίδοση → μοναξιά– περιθωριοποίηση.
- Κυριαρχία του φόβου που μπορεί να οδηγήσει τον έφηβο στο να το σκάσει από το σπίτι και να μπλέξει σε παράνομες δραστηριότητες ή παρέες για να επιβιώσει.
- Αναπτυγμένο αίσθημα ντροπής, ανικανότητας ή θυμού, καθώς αισθάνεται την αδυναμία αντίδρασης → ψυχικά τραύματα / αναπαραγωγή βίας στο φιλικό ή σχολικό περιβάλλον (εκφοβισμός άλλων παιδιών).

β) Δράσεις και ενέργειες για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας:

- προγράμματα ενημέρωσης στα σχολεία (ομιλίες, εκπαιδευτικές δράσεις, εργασίες παιδιών), ώστε τα παιδιά - θύματα να κατανοήσουν πως δεν φταίνε τα ίδια, να ενδυναμωθούν ψυχολογικά και να καταγγείλουν τη βία.
- εξειδικευμένες ομάδες συμβούλων, ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών θα πρέπει να επισκέπτονται σχολεία, με στόχο την προσέγγιση και στήριξη των παιδιών που τους ασκείται οικογενειακή βία.
- ψυχολογικές γραμμές τηλεφωνικής υποστήριξης και δομές φροντίδας για ανήλικους ή και για τον γονέα που υφίσταται τη βία, αν αποφασίσουν να φύγουν από το κακοποιητικό περιβάλλον.
- εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία για την οικογενειακή βία και τον εκφοβισμό / επιμορφώσεις γονέων, ώστε αφενός οι έφηβοι να κατανοήσουν πως δεν είναι ανεκτή η βία από οποιονδήποτε και να αντιστέκονται στην κουλτούρα της βίας που συχνά προβάλλεται από τα ΜΜΕ, αφετέρου οι γονείς να συνειδητοποιήσουν πως η βία (λεκτική, ψυχολογική, σωματική) μόνο ζημία μπορεί να επιφέρει στην προσωπικότητα του παιδιού τους.

B1. (Μονάδες 15)

Ο πατέρας της ηρωίδας είναι ένας άνθρωπος αυστηρός και σκληρός. Δεν διστάζει να τρομοκρατήσει την κόρη του και τα άλλα παιδιά του με την απειλή ακρωτηριασμού ή να τα τιμωρήσει με ξύλο «και με το μεγάλο μαχαίρι . . . φοβέριζε πως θα μου κόψει το δάκτυλο / το φάγωμα των νυχιών . . .να φάω πολύ ξύλο», για να διδάξει κάποιους κανόνες ευπρέπειας και σωστής εμφάνισης. Είναι απωθητικός και τρομακτικός για το παιδί του, «που φοβόμουν που ήμουν κοντά του» το οποίο τον τρέμει σε σημείο που δεν μπορεί να λειτουργήσει φυσιολογικά, όταν είναι δίπλα του «μου είπαν να φάγω και δεν μπορούσα . . . μου ανέβαιναν όλην την ώρα».

B2. (Μονάδες 10)

Το ρηματικό πρόσωπο που επιλέγεται από την αφηγήτρια, που δείχνει να αφηγείται μέσω της κεντρικής ηρωίδας μια δική της ιστορία, είναι κυρίως το α' ενικό «Θυμούμαι ένα μεσημεριανό / Είχα φάγει το νύχι μου / δεν μπορούσα». Αυτό είναι απολύτως κατανοητό, επειδή στο κείμενο με την μορφή της τραυματικής, βιωμένης προσωπικής εμπειρίας η μικρή ηρωίδα θυμάται όλα τα συναισθήματα τρόμου και απόγνωσης, καθώς και ντροπής για την ανεπάρκειά της που της προκαλούσε η απίστευτη σκληρότητα και αυστηρότητα του πατέρα της, και μάλιστα για θέματα μηδαμινής σημασίας. Ο λόγος γίνεται έτσι εξομολογητικός και ο αναγνώστης συμπάσχει με το μικρό και ανήμπορο παιδί.

B3. (Μονάδες 25)

1. Σε παλαιότερες εποχές τα παιδιά δεν θεωρούνταν ίσως άξια ιδιαίτερης προσοχής ή ιδιαίτερου τρόπου προσέγγισης, όταν επρόκειτο να διαπαιδαγωγηθούν. Θεωρούσαν όλοι πως όφειλαν να είναι απόλυτα υπάκουα και να δέχονται αδιαμαρτύρητα οποιαδήποτε τιμωρία, όσο σκληρή κι αν είναι αυτή «Και τα αδέλφια μου τα μεγάλα τρομαγμένα με κοίταζαν, κι εγώ ντρεπόμουν φοβερά». Ιδιαίτερα τα κορίτσια έπρεπε να έχουν άψογη εμφάνιση και να αποφεύγουν οποιαδήποτε αταξία, που θα τα κακοχαρακτήριζε και στην οικογένεια τους και στην ευρύτερη κοινωνία «το να τρώγει κανείς τα νύχια του . . . αγρίευαν το περισσότερο τον πατέρα μας». Το ξύλο θεωρούνται απαραίτητη μέθοδος διαπαιδαγώγησης και κανείς δεν εξαιρούνταν, όσο μικρός και αδύναμος κι αν ήταν «με έδειρε με το καμτσι . . . σπυριά».

Σήμερα αυτά θεωρούνται απόλυτα ξεπερασμένες μέθοδοι αγωγής και επικίνδυνες για την ψυχολογική ισορροπία ενός παιδιού. Εγώ, αν βρισκόμουν στη θέση της ηρωίδας, θα αντιδρούσα έντονα, αρνούμενος / η να αποδεχτώ την τιμωρία, και θα ζητούσα τη βοήθεια της μητέρας ή των αδερφών μου και βέβαια θα είχα το θάρρος να απευθυνθώ στον πατέρα μου και να εκφράσω με τόλμη τα συναισθήματα μου και την απογοήτευση μου από αυτόν, που υποτίθεται ότι έπρεπε να με προστατεύει και να με αγαπάει.

ή

2. Οποιαδήποτε επιλογή του/της μαθητή/τριας για το περιεχόμενο αυτής της επιστολής είναι αποδεκτό, εφόσον ο λόγος είναι δόκιμος και τηρούνται οι βασικές προϋποθέσεις του κειμενικού είδους της επιστολής (Ημερομηνία και τόπος πάνω δεξιά / προσφώνηση αριστερά π.χ. Αγαπητέ πατέρα, σας γράφω . . . / αποφώνηση: Με σεβασμό, η κόρη σας / ο γιος σας). Επίσης, χρειάζεται ο/η μαθητής/τρια να αξιοποιήσει στην επιστολή στοιχεία του λογοτεχνικού κειμένου.